

ƏHRUZ MAHMUDOVA

Naxçıvan Müəllimlər İnstitutu

E-mail: e.mahmudova.64@mail.ru

NAXÇIVAN VƏ QARS ŞİVƏLƏRİNDƏ İŞLƏNƏN BİR SIRA KEÇİ ADLARI HAQQINDA

Azərbaycanın ayrılmas tərkib hissəsi olan Naxçıvan Muxtar Respublikası Türkiyənin Qars bölgəsi ilə qonşu sərhəddə yerləşir. Buna görə də hər iki bölgənin şivələrində oxşar cəhətlər mövcuddur. Bu oxşarlıqları nəzərə alaraq məqaləmizdə Naxçıvan və Qars şivələrində işlənen keçilərdən bəhs etmişik. İstər Naxçıvan Muxtar Respublikasında, istərsə də Anadolunun Qars bölgəsində qonşuluq təsərrüfatı lap qədimlərdən inkişaf etmiş və indi də inkişaf etməkdədir. Hər iki bölgənin insanları uzun illərdən bəri heyvandarlıq təsərrüfatı ilə məşğuldur. Təsərrüfatın bu sahəsi ilə bağlı çoxlu heyvandarlıq leksikası yaranmışdır. Ona görə də hər iki şivədə işlənen keçilərə verilmiş adların maraqlı xüsusiyyətləri var. Bu leksəmlərin bəziləri qədim yazılı abidələrdə, eyni zamanda digər dialekt və şivələrdə işlənen heyvandarlıq leksəmləri ilə müqayisəli şəkildə araşdırılmışdır. Hər iki bölgədə işlənen leksəmlər oxşar və fərqli xüsusiyyətlərə malikdir. Müqayisəli təhlillər zamanı maraqlı nəticələr əldə olunmuşdur.

Açar sözlər: Naxçıvan, Qars, dialekt və şivə, keçilərdən.

Azərbaycan və Türk dilləri, həmçinin bu dillərin dialekt və şivələri bir çox ortaq xüsusiyyətlərə malikdir. Heyvandarlığın tarixi istər Naxçıvanı, istərsə də Şərqi Anadolunun Qars vilayətində çox qədimlərə dayanır. Hər iki regionun dağlıq, dağətəyi, həm də aralıq rayonlarında xırdabuynuzlu heyvan sürürləri saxlamışlar. Danılmaz faktıdır ki, fərqli sərhədlər içərisində yaşamasından asılı olmayaraq Naxçıvan və Qars bölgəsində məskunlaşan insanlar arasında tarix boyu sıx əlaqələr olmuşdur. Professor A.B.Erciləsun öz tədqiqatlarında Azərbaycanın müxtəlif ərazilərindən insanların fərqli səbəblərdən Qars bölgəsinə köçdüyünü qeyd etmişdir [10, s. 47-48]. Bu döngəlik haqqında bəhs etdiyimiz Naxçıvan və Qars şivələrinin dialekt leksikasında bir çox oxşar, ortaq özəllikləri yaranmasına imkan vermişdir. Məqaləmizdə haqqında söhbət açacağımız keçilərdən bəhs etdiyimiz Naxçıvan və Qars şivələrinin dialekt leksikasında öz zənginliyi ilə diqqəti cəlb edir. Təsədüfi deyil ki, keçilərdən bütün türk xalqlarının folklorunda ruzi-bərəkət rəmzi, yazın xoş nəfəsi kimi səciyələndirilir. Maraqlıdır ki, Azərbaycan xalq təmasşısı olan "Kosa-kosa"da keçilə qalib gəlməklə ruzi-bərəkət, dünyanın yenidən dirilməsi kimi qiymətləndirilən yazın gəlişini simvolizə edir. Məqala Naxçıvan və Qars bölgəsində işlənen keçilərdən bəhs etdiyimiz Naxçıvan və Qars şivələrinin dialekt leksikasında fərqli və oxşar cəhətlərinə görə (fonetik, leksik, grammatik quruluş baxımından) rast gəldiyimiz bəzi leksik vahidlərin müqayisəli təhlilinə baxaq:

Naxçıvan və Qars şivələrində 1-3-həftəlik keçilə mənasında işlənen *qıdix*//*qıdx*//*qıdığ* leksəminin müqayisəli təhlili maraqlıdır. Qeyd edək ki, söz Naxçıvan dialekti, Şəhur şivəsində *qıdix*//*qıdx* [26, s. 53] yeni doğulmuş keçilə balası, Azərbaycan dili

dialektlərinin Qərb qrupunda *dıqı*//*ciqı*//*dıqı* [18, s. 52] şəklində 1-3-aylıq keçilə balası mənasında işlənməkdədir. Borçalı, Çənbək [2, s. 130], Qərbi Azərbaycan şivələrində *dıqı*//*diyi* – keçilə balası, oğlaq [4, s. 126], Gədəbəy şivələrində *dıqış* – keçilə balası [2, s. 132], Dərbənd dialektində *gaday* [3, s. 335] – toza doğulmuş keçilə balası [2, s. 174] anlamını verən leksik vahidlərə rast gəlinir. Leksəm Azərbaycan dilinin Qərb qrupu dialekt və şivələrində *dırel*//*dıryel* – payızda doğulmuş 5-6-aylıq oğlaq, Başkeçid, Borçalı şivələrində *çığı* – birillik keçilə, Gəncəbasar şivələrində *düyər*//*dıqı* – 5-6-aylıq keçilə balası [18, s. 37-39], *kədi* – fərəş quzu [18, s. 49], *dılğır*//*dırel* – kiçikboylu, arıq toğlu [18, s. 37], Tovuz şivəsində arıq toğlu mənasında işlənen. Leksəmə Qars şivələrində *gıdih* [9, s. 239] şəklində, eyni anlamda rast gəlinir.

Türk xalq danışıq dilində *dığı* "quzu" və "oğlaq" mənalarında [36, s. 128], Elazığ yörəsi şivələrində *gıdık* [14, s. 233], Kayseri şivəsində *gıdih* [7, s. 239], Ərzurum şivələrində *korud/gıdık* [13, s. 203], Tokat şivəsində *qıdih* [13, s. 236], Keban, Baskil və Ağın yörəsi şivələrində *gıdık* [13, s. 191], Ərzincan yörəsi şivələrində *gıdık/gıdık* [1, s. 32], Van, Bitlis, Bolu, Əskişəhər, Zonguldak şivələrində *gıda* [8, s. 244] şəklində, eyni mənada işlənməkdədir. İraq-türkmən ləhcəsində leksəmin *qıdığ*//*qıdx* [20, s. 87] variantları mövcuddur.

Naxçıvan dialekt və şivələrində altı aylıq keçilə balası mənasında işlənen *çepiş* sözü də maraqlıdır. Leksik vahid Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində müxtəlif mənalarda qeydə alınmışdır. Cəbrayıl şivəsində üç aya kimi keçilə balası [1, s. 389], Qazax dialektində altı aylıq keçilə balası [1, s. 218], Quba dialektində altı aylıq dişi keçilə balası [29, s. 206], Bakı dialektində birillik dişi keçilə, Şahbuz şivəsində birillik keçilə balası, Azərbaycan dilinin Qərb qrupu dialektlərində altı aydan bir yaşadək keçilə balası [18, s. 49], Gəncə dialektində 5-6 aydan 1 yaşadək erkək və ya dişi keçilə balası [1, s. 32], Məgri şivəsində *çepiş* [11, s. 378] – 1-yaşlı keçilə, Çənbək, Karvansaray şivələrində *çepic* [24, s. 269], Şəki dialekti [21, s. 195], Yardımlı şivələrində *çepiş* [28, s. 120] şəklində, eyni və yaxın mənalarda işlənen. Türk dilinin Qars şivələrində söz *çepic*//*çipçip* [9, s. 175] şəklində, eyni anlamda işlənilir.

Haqqında danışdığımız leksəm müxtəlif fonetik tərkibdə və yaxın mənə çalarlarında türk dillərinin bir çoxunda işlənen. Özbək dilinin Samərqənd şivəsində *çobəç* altı aylıq keçilə balası, qaraqalpaq dialektində *çibis*//*çipçip*//*şibis* altı aydan 1 yaşa qədər keçilə balası, qırğız dilində çəbiç ikiillik keçilə, türkmen dilində *çebün* altı aydan bir yaşa qədər keçilə balası, Türkmən dilinin Əmrəli dialektində *çepiş* [19, s. 103] şəklində işlənen.

Leksik vahid Dərbənd dialektində *çaqqı*//*çoqqu* [3, s. 3] variantında mövcuddur. Azərbaycan dili dialekt və şivələrinin Qərb qrupunda bu sözün kökündən [çoq] keçiləri səslərkən istifadə olunur [17, s. 53]. Azərbaycan dilinin dialekt və şivələrində *çepiş*//*çepic* sözü aşağıdakı anlamlarda qeydə alınmışdır: keçilənin bir yaşadək balası [22, s. 71-75], bir illik dişi keçilə [33, s. 203], keçilənin bəş-altı aydan bir ilə qədər erkək və dişi balası [15, s. 32], Gəncəbasar şivələrində *çepiş* – 5-6 aydan bir yaşa qədər keçilə balası [18, s. 18], Yevlax şivələrində "altı aydan bir yaşa qədər olan keçilə balası" – Boz şəpəş üz gündü gözümə yaxşı dəymir [16, s. 24], Kəlbəcər şivələrində *korik* – keçilə balası, Şəki dialektində keçilə balasını *micir* leksəmi ilə [2, s. 258-357] adlandırmışlar. Mahmud Kaşğarının "Divanü lügət-it-türk" əsərində *çepiş* – altı aylıq keçilə yavrusu, *çepic* [23, s. 141] variantlarında işlənilir.

Naxçıvan dialekt və şivələrində 2-3 aylıq keçilə balası mənasında işlənen *oğlaq*//*oxlaq*//*oğlağ* – leksəminin etimologiyası təhlili olduqca diqqət çəkən faktları ortaya çıxarmasına imkan verdi. Bu termin Naxçıvan dialekti, Şahbuz şivələrində *oxlaq*//*oğlağ* [26, s. 66], Babak şivələrində *oğlaq*//*uğlaq* [32, s. 214] – 6-aylıq erkək bala, Azərbaycan

dilinin Qərb qrupu dialekt və şivələrində *oğloman/oğlaşman* [16, s. 52] – 6-aylıq dişi bala, Gəncəbasar şivələrində *oğlar* [2, s. 60] – 1 yaşa qədər keçi balası, Çənbörək və Karvansaray şivələrində *oylav/oğlav* [10, s. 253] – 6-aylıq bala, Meğri şivələrində *o:lav/oğlav* [8, s. 308] – 1 yaşı tamamlanmış keçi, Yardımlı şivələrində *oğlağ* [28, s. 120] – 5-6-aylıq erkək bala, Şəki dialektində *o:lav/oğlav* [21, s. 248] – 6 aylıq bala, Conubi Azərbaycan dialektlərində *oğloman* [1, s. 426] – bir bala doğan keçi şəkli, eyni və yaxın mənələrdə işlənir. Şərqi Türküstan Uygur dialektlərində *oqlaq/oqla:q* – 6 aylıq bala, "Divanı lüğət-it türk"də *oqlak* [23, s. 422] – 6-aylıq bala, İbni-Mühənnə lüğətində *oqlak* [5, s. 52] 6-aylıq bala, Türkiya türkcəsinin Qars şivələrində *oqlak/avlak* [7, s. 213], Niğdə şivəsində *oqlak* [8, s. 244], Urfa şivəsində *oqlak* [30, s. 127] şəkli də var olmaqladır. Tədqiqatçı Rəşad Zülfiyev sözün etimologiyasından bəhs edərək yazır: "Fikrimizcə, müasir şivələrimizdə sadə söz kimi işlənən oğlaq tarixi-etimoloji baxımdan quruluşca düzəltmə olmuşdur. Bizcə, bu söz "oğ-ağ" fel kökü və laql/lak leksik şəkliçisinin birləşməsindən yaranmışdır. Ağ(maq) feili iş arxaik leksik vahid kimi "ucalmaq, yüksəlmək, böyümək" anlamını bildirir" [37, s. 178].

Bəhs olunan dialekt və şivələrdə 6-7 yaşdan yuxarı erkək keçi anlamında işlənən *erkaş/erkaş/erkaç* ləksəminin etimoloji təhlili də maraqlıdır. Azərbaycan dilinin Tovuz, Qaxaz dialektlərində *erkeç* [1, s. 162], Dərələyəz şivələrində *erkaş* – sürünən qabağından gedən 3-yaşlı erkək keçi, Türkmən dilinin Əmröli dialektində *erkeç* [19, s. 103] – 3-yaşlı keçi mənələrində işlənir. Söz Qars şivələrində *erkeç/erkeş* [8, s. 179] fonetik variantında, eyni anlamda işlənir.

Bu leksik vahidin də işlənmə tarixi dilimizin qədim dövrlərinə təsadüf edir. Belə ki, "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanlarında: – Mərə, qoyun başları, *erkaç!* Bir-bir gək keçi! – dedi [25, s. 117], Mahmud Kaşğarında *erkaç* – ikillik erkək keçi [23, s. 95], Qaraçay-Balkar dilində *erkeç* axtalanmış keçi, qırğız dilində *эркеч* üç yaşdan yuxarı keçi, qaraqalpaqların arazisində yaşayan özbəklərin şivəsində *эркеч/эркач keçi* [34, s. 17] kimi forma və mənələrdə özünü göstərir. *Erkaç/erkaç* sözünün etimologiyasına nəzər salsaq, qədim türk dilində yazılı mənbələrlə aparıldığını müqayisə ilə belə deməyə əsas verir ki, bu söz erk – qüdrətli, güclü, tez, əvvəl sözündən yaranmışdır. Belə ki, Orxon-Yenisey abidələrində erklig [35, s. 140] sözü – qüdrətli, qüvvətli mənələrində işlənmişdir. Sözdəki -lig komponentinin müasir Azərbaycan ədəbi dilində mövcud olan -lı, -li, -lu, -lü sifət düzəldən şəkliçisinin ilkin variantı olduğuna nəzər əlsə, onda erklik sözündəki erk komponentinin – qüdrət, qüvvət ifadə etdiyi aydın olar. Fikirlərimizi bir qədər də əsaslandırmaq üçün aşağıdakı nümunələrə baxaq: Orxon-Yenisey yazılarında elig – elli, ellig – dövlətli [35, s. 138], kaganlıq [35, s. 146] – xaqanlı, kedimlig [35, s. 149] – geyimli tipli xeyli sayda söz mövcuddur ki, onlarda da -lig komponenti -li şəkliçisinin mövqeyində işlənmişdir.

Erkaç sözünün II komponenti olan *ac/laç* şəkliçiləri də müasir Azərbaycan dilində eyni və ya yaxın fonetik tərkibdə *anaç/anaş* qoyun, *anaç toyux* və s. sözlərdə işlənir. Həmçinin *biz ac/laç* və onun səitini itirmiş -c şəkliçisinin "Kitabi-Dədə Qorqud" dastanlarında Buğac – buğa-c (buğa yıxan), müasir Azərbaycan ədəbi dilində qışqac, utanc tipli sözlərdə görə bilirik.

Fikrimizcə, *erkaç* sözü II bir aspektdən yanaşmaq da mümkündür. Belə ki, I komponentə erk – əvvəl, tez, II komponentə kəç-qəç şəkliçisi yanaşmaq olar. Dəyərli alimimiz Z.Xasıyev araşdırmalarında Qərb qrupu dialektlərində işlənən *qəç* [17, s. 53] – yaşlı keçi sözündən bəhs etmişdir. Bu halda *erkaç* sözünün *öndə gedən yaşlı keçi* kimi izahı mümkündür. Bu leksik vahidlərin etimologiyasından məşhur türkoloqlar A.M.Şerbak və E.V.Sevortyan da bəhs etmişlər.

Naçıxvan dialekt və şivələrində 2-yaşlı axtalanmış erkək keçi mənəsində işlənən *dibir/dibir* termini də diqqəti cəlb edir. Söz Naçıxvan dialektində *dibir* [26, s. 26], Meğri şivələrində *dibür* [11, s. 378] – 2-yaşlı otlak erkək keçi, Quba dialektində *burıq/sis* [29, s. 206] – 1 yaşdan yuxarı erkək keçi, Babək şivəsində *dibür/dibir* [32, s. 214], Yardımlı şivələrində *dibir* [27, s. 120] – bir yaşdan yuxarı keçi, Ağdam, Cəbrayıl şivələrində *dibir* [1, s. 137] – ikillik erkək keçi, Qərb qrupu dialektlərində bu monada *qəç* [17, s. 53], Çənbörək və Karvansaray şivələrində *divr* [24, s. 253], Lerik şivələrində *dibir* [6, s. 119], Gəncəbasar şivələrində *divr* [18, s. 37] şəkli də işlənir. Qərbi Azərbaycan şivələrində *dibir* (Basarkeçər) – "axtalanmış keçi" [4, s. 126], Dərələyəz şivələrində *dibir* – erkək keçi [4, s. 128], Türk dilinin Qars şivələrində *sözə erkeç keçi* [9, s. 185] fonetik variantında rast gəlirik.

Yekun olaraq qeyd etmək lazımdır ki, Naçıxvan dialekti və şivələri ilə Türk dilinin Qars şivələrində işlənən keçi adları ilə bağlı terminlər zənginliyi ilə diqqəti cəlb edir. Onların hamısı haqqında bir məqalədə bəhs etmək bir qədər çətindir. Araşdırılan dialekt və şivələrdə mövcud olan və məqalədə tədqiqatla cəlb edilən sözlərin əksəriyyəti milli mənşəli olmaqla zəngin ümumtürk leksikasının mühüm laylarından birini təşkil edir. Belə sözlərin müasir dilçilik aspektindən etimoloji təhlilin aparılması bir sıra maraqlı faktların ortaya çıxarılmasına imkan verir. Həmin sözlərin milli aspektdən, ümumtürk mədəniyyəti, dilçiliyi kontekstində öyrənilməsi, müqayisəli linqvistik tədqiqat onların xalqlarımızla, bu ərazilərdə sıx bağlılığının sübut olunması olduqca vacibdir. Fikrimizcə, belə tədqiqatların aparılması zəruri tələblərdən irəli gələn və dilçiliyimizin öcn, dialektologiyası, xüsusilə tarixi dialektologiyaya üçün gərəkliliyi faydalı olan problemlərdəndir. Şübhəsiz, aparılan araşdırma və təhlillər, öyrənilən sözlər tamamilə regionla bağlı olduğunu deməyə imkan verir.

ƏDƏBİYYAT

1. Azərbaycan dilinin dialektoloji lüğəti: 2 cildə, I c., Ankara: Türk Dil Kurumu, 1999, 661 s.
2. Azərbaycan dilinin dialektoloji lüğəti. Bakı: Şərqi-Qərb. 2007, 568 s.
3. Azərbaycan dilinin Dərbənd dialekti. Bakı: Elm, 2009, 448 s.
4. Bayramov İ. Qərbi Azərbaycan şivələrinin leksikası. Bakı: Elm və təhsil, 2011, 440 s.
5. Battal A. İbni-Mühənnə lüğəti. Ankara: Türk Dil Kurumu, 1997, 109 s.
6. Binnetova G. Azərbaycan dilinin Lerik rayon şivələri. Bakı: Nurlan, 2007, 176 s.
7. Cəferoğlu A. Doğu illərimiz ağızlarından toplanmalar. Ankara: Türk Dil Kurumu, 1995, 296 s.
8. Cəferoğlu A. Güney Doğu illərimiz ağızlarından toplanmalar. Ankara: Türk Dil Kurumu, 1995, 319 s.
9. Cəferoğlu A. Orta Anadolu ağızlarından derlemələr. Ankara: Türk Dil Kurumu, 1995, 264 s.
10. Ercilasun A.B. Kars ili ağızları. Ankara: Türk Dil Kurumu, 2002, 386 s.
11. Əliyev Ə. Azərbaycan dilinin Meğri şivələri. Bakı: Elm, 2003, 580 s.
12. Əzizov E. Azərbaycan dilinin tarixi dialektologiyası. Bakı: Bakı Universiteti nəşriyyatı, 1999, 354 s.
13. Gemalmaz E. Erzurum ili ağızları. III c., Ankara: Türk Dil Kurumu, 1995, 381 s.
14. Gülensoy T., Buran A. Elazığ yöresi ağızlarından derlemələr. Bakı: Türk Dil Kurumu, 1994, 239 s.
15. Hasənov İ.Q. Gəncə dialektinin leksikası: Filol. elm. dok. ... diss. Bakı, 1974, 194 s.

16. Həsənova N.E. Azərbaycan dilinin Yevlax şivələrinin leksikası. Bakı: Elm və təhsil, 2010, 135 s.
17. Xasıyev Z.Ə. Azərbaycan dili dialekt və şivələrinin qərb qrupunda heyvandarlıq terminləri. Bakı: Nurlan, 2004, 146 s.
18. Xasıyev Z.Ə. Heyvandarlıq və əkinçilik terminləri lüğəti (Gəncəbasar materialları əsasında). Bakı: Nurlan, 2000, 87 s.
19. Xudayberqenov J. Türkmən dilinin Əmrəli dialekti. Aşqabad: 1977, 127 s.
20. İraq-türkmən ləhcəsi. Bakı: Elm, 2004, 422 s.
21. İslamov M. Azərbaycan dilinin Nuxa dialekti. Bakı: Azərbaycan SSR EA nəşriyyatı, 1968, 276 s.
22. İslamov M.İ. Nuxa dialektinin leksikasına dair // Azərbaycan SSR EA-nın Xəbərləri. İctimai elmlər seriyası, Bakı, 1958, № 6, s. 71-75.
23. Kaşğarlı M. Divanü lüğət-it-türk: 4 cildə, IV c., Ankara: Türk Dil Kurumu, 2006, 885 s.
24. Kərimov Ş. Azərbaycan dilinin Çənərbək və Kərvansaray şivələri. Bakı: Nurlan, 2004, 362 s.
25. Kitabı-Dədə Qorqud / Tərtib edənləri F.Zeynalov, S.Əlizadə. Bakı: Yazıçı. 1988, 265 s.
26. Quliyev Ə.A. Nahçıvan ağızları söz varlığı. Ankara: Kültür Ajans Yayınları, 2010, 96 s.
27. Quliyev Ə.M. Azərbaycan dilinin Şahbuz rayon şivələrinin leksikası. Bakı: Elm və təhsil, 2013, 180 s.
28. Məmmədov Ş. Azərbaycan dilinin Yardımlı rayon şivələri. Bakı: Təhsil, 2007, 166 s.
29. Rüstamov R. Quba dialekti. Bakı: Azərbaycan SSR EA Nəşriyyatı, 1961, 281 s.
30. Özçelik S. Urfə Merkez ağzı. Ankara: Türk Dil Kurumu, 1997, 271 s.
31. Şağır Mukim. Erzincan və yöresi ağızları. Ankara: Türk Dil Kurumu, 1995, 435 s.
32. Şirəliyev M. Azərbaycan dilinin Naxçıvan qrupu dialekt və şivələri. Bakı: Azərb. SSR EA nəşriyyatı, 1962, 327 s.
33. Şirəliyev M.Ş. Azərbaycan dialektologiyasının əsasları. Bakı, 1968, 420 s.
34. "Tarjoman" əbədisi. Özbəkistan: Fənn nəşriyyatı, 1980, 127 s.
35. Tekin T. Orhon yazıtları. Ankara: Türk Dil Kurumu, 2010, 201 s.
36. Türkiyədə halk ağzından söz derleme dergisi. I c., İstanbul, 1939, 232 s.
37. Zulfuqarov R.Ə. Naxçıvan dialekt və şivələrinin terminoloji leksikası (Ordubad və Culfa rayonlarının materialları əsasında): Filol. elm. dok. ... diss. Naxçıvan, 2015, 178 s.

Ахруз Махмудова

О НАЗВАНИЯХ КОЗ, УПОТРЕБЛЯЕМЫХ В НАХЧЫВАНСКИХ И КАРССКИХ ГОВОРАХ

Нахчыванская Автономная Республика, являющаяся составной частью Азербайджана, расположена на границе с Карсским регионом Турции, благодаря чему в говорах обоих регионов имеется некоторое сходство. В настоящей работе с учетом этого сходства рассматриваются названия коз. Отмечено, что овцеводство широко распространялось с древнейших времен на территориях как Нахчывана, так и Карсского региона Анатолии. То, что люди обоих регионов занимаются овцеводством издревле, способствовало формированию специальной животновод-

ческой лексики в обоих говорах. Изучение этой лексики вызывает определенный научный интерес. Проведенный сравнительный анализ рассматриваемых животноводческих лексем выявил, что некоторые из них были употреблены в письменных памятниках древности, часть из них и поныне существует в соседних диалектах и говорах. Установлено, что сравниваемые лексемы имеют определенные сходства и различия.

Ключевые слова: *Нахчыван, Карс, диалекты и говоры, названия коз.*

Ahruz Mahmudova

ABOUT SOME GOAT NAMES USED IN NAKHCHIVAN AND KARS ACCENTS

Nakhchivan Autonomous Republic being a separable part of Azerbaijan is situated on neighboring border with Kars region of Turkey. Therefore similar peculiarities exist in accents of both regions. Taking into account these similarities in the article, we dealt with goat names used in Nakhchivan and Kars accents. Either in Autonomous Republic or in Kars region of Anatolia sheep-breeding had developed from the ancient times and is still developing. People of both regions are busy with cattle-breeding for years. A lot of cattle-breeding terms connected with this field of farming were formed. Therefore goat names used in both accents have interesting features. Some of these lexemes were searched comparatively with cattle-breeding lexemes used in ancient written monuments, at the some time in other dialects and accents. Lexemes used in both regions have similar and different features. Interesting results were got during comparative analysis.

Keywords: *Nakhchivan, Kars, dialect and accents, goat names.*

(AMEA-nın müxbir üzvü Əbilfəz Quliyev tərəfindən təqdim edilmişdir)